

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

Runa

Briselē, 2014. gada 9. decembrī
ECA/14/57

Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētāja Vitora Kaldeiras (*Vítor Caldeira*) runa

2013. finanšu gada pārskatu prezentācija

Eiropas Savienības Padome (Ekonomikas un finanšu padome)

Briselē, 2014. gada 9. decembrī

Jāsaskaņo ar runāto tekstu.
Izšķirošā ir runātā runa.

ECA Press

Damijan Fišer – preses sekretārs

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Tālr.: (+352) 4398 45410 Mobilais tālr.: (+352) 621 55 22 24

E-pasts: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditors](https://www.youtube.com/EUAuditors) ECA eca.europa.eu

Godātais priekšsēdētāja kungs,

godātie ministri,

cienījamā Komisijas priekšsēdētāja vietniece, Georgijevas kundze!

Priecājos iepazīstināt Padomi ar Revīzijas palātas sagatavoto pārskatu par 2013. finanšu gadu.

Eiropai šis ir svarīgs pārmaiņu laiks. Jaunā Eiropas Komisija saskaras ar daudziem svarīgiem uzdevumiem.

Viens uzdevums ir nepieciešamība uzlabot ES budžeta pārvaldību. Šim uzdevumam ir trīs komponenti: izlietot pieejamo naudu, nodrošināt atbilstību ES finanšu noteikumiem un panākt vērtīgus un uzskatāmus rezultātus iedzīvotājiem. Kā varētu teikt Komisijas priekšsēdētājs Junkera kungs – “*omne trium perfectum*” [trīs lietas – labas lietas].

Godātie ministri!

Uzsākot jauno izdevumu periodu, Palātas 2013. gada pārskatā ir norādīts, ka ES finanšu pārvaldība kopumā vēl nav nevainojama.

Attiecībā uz **ES budžeta izlietojumu** 2013. gadā maksājumi no ES budžeta bija vairāk nekā 148 miljardi EUR – gandrīz 99 % no šajā gadā pieejamās maksimālās summas.

Palāta secina, ka šie darījumi bija pienācīgi uzskaitīti 2013. gadā, un tas nozīmē, ka mēs esam pieņēmuši pozitīvu revīzijas atzinumu par ES pārskatu ticamību katru gadu kopš 2007. gada.

Mēs neesam atraduši “melno caurumu” ES pārskatos, kā tas aprakstīts dažos preses paziņojumos. Savā pārskatā mēs runājam par to, ka, neraugoties uz maksājumu augsto līmeni, ES kopējās nenokārtotās finanšu saistības ir pieaugušas vēl par 9 miljardiem EUR, un 2013. gada beigās tās sasniedza 322 miljardus EUR.

Mēs norādām uz to, ka šī ir viena no vairākām pazīmēm, kas liecina par pieaugošu spiedienu uz ES naudas plūsmām. Un tieši šajā kontekstā mēs iesakām Komisijai iepriekš paredzēt potenciāli nepietiekamu finansējumu ES programmām un sagatavot pienācīgas naudas plūsmas prognozes.

Šā paša iemesla dēļ mēs aicinām Komisiju gādāt par to, lai avansi un sākotnējie ieguldījumi no ES budžeta atspoguļotu reālās naudas plūsmas vajadzības. Piemēram, mazāk nekā puse no 14 miljardiem EUR, kuri kopš 2007. gada iemaksāti **finansēšanas vadības instrumentos**, līdz 2013. gada beigām bija reāli sasniegusi labuma guvējus.

Tas ir viens no finansēšanas instrumentu izmantošanas riskiem. Cits risks ir saistīts ar to, ka, jo vairāk naudas tiek piesaistīts publiskajiem līdzekļiem, jo vairāk tā attālinās no pārskatatbildības sabiedrības priekšā un revīzijas. Ja nav ieviestas pienācīgas procedūras, tad ar finansēšanas instrumentiem saistīta riska dēļ grūtāk ir redzēt, kur aizplūst nauda, vai tās izlietošanas nosacījumi ir ievēroti un kādi rezultāti ir sasniegti.

Šis jautājums ir aplūkots ne tikai mūsu gada pārskatā, bet arī divos nesenajos vispārējā stāvokļa apskatos – viens ir par pārskatatbildību sabiedrības priekšā un revīzijas nepilnībām, bet otrs – par riskiem ES finanšu pārvaldībai.

Šodien es atkal par to runāju, jo tas ir ļoti svarīgi saistībā ar Komisijas nesen izziņoto “Investīciju plānu Eiropai”. Jaunais **Eiropas Stratēģisko investīciju fonds** galu galā balstīsies uz garantijām no ES budžeta, lai piesaistītu privātas finanses, tāpēc ir jāievēro pārredzamības, pārskatatbildības un publiskā sektora revīzijas principi.

Godātie ministri!

ES budžets tiek izlietots, bet joprojām pārāk daudzi maksājumi netiek veikti **atbilstoši noteikumiem**.

Palāta lēš, ka 2013. gadā kopējais kļūdu īpatsvars maksājumiem ir 4,7 % salīdzinājumā ar 4,8 % 2012. gadā. Tas ievērojami pārsniedz 2 % "būtiskuma sliekšni", kā tas ir bijis visus šos gadus, kopš Palāta revidē ES pārskatus.

2013. gadā visās izdevumu jomās bija būtisks kļūdu līmenis. Vienīgais izņēmums bija 10,6 miljardi EUR, ko ES tērēja savai pārvaldei.

Palāta lēš, ka kļūdu īpatsvars ir augstāks 80 % ES līdzekļu, kurus dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. Saskaņā ar mūsu aplēsēm dalītajā pārvaldībā ir 5,2 % kļūdu salīdzinājumā ar 3,7 % citās jomās, kuras galvenokārt tieši pārvalda Komisija. Kā var secināt no papildu analīzes mūsu pārskatā par kohēzijas un lauksaimniecības izdevumiem 2007.–2013. gada periodā, Palāta konstatē kļūdas visās dalībvalstīs.

Komisijas un dalībvalstu iestāžu veiktie koriģējoši pasākumi neapšaubāmi palīdz samazināt kopējo kļūdu īpatsvaru, bet pierādījumi liecina, ka pašreizējā kārtība ļauj darīt vēl vairāk, lai, pirmām kārtām, novērstu kļūdu rašanos.

Piemēram, Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars lauku attīstībai principā būtu samazināms no 6,7 % uz 2 %, ja valstu iestādes būtu izmantojušas visu informāciju, kas bija to rīcībā, pirms tās iesniedza atmaksājumu pieprasījumus Komisijai.

Galvenie kļūdu avoti, kas valstu iestādēm ir jānovērš, ir tieši tie paši, kas iepriekšējos gados: neattiecināmi pieprasījumi, nopietni publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi un nepareizas lauksaimniecības platību deklarācijas.

Palāta uzskata, ka novērst ir labāk nekā koriģēt, jo šādas pareizības kļūdas apdraud arī ES izdevumu efektivitāti un lietderību. Šeit es pāriešu pie mūsu gada pārskata trešā svarīgākā jautājuma.

Godātie ministri!

Palāta uzskata, ka finanšu pārvaldītājiem ES un valstu līmenī, kad tie izlieto ES naudu, ir vairāk jākoncentrējas uz rezultātiem.

2007.–2013. gada plānošanas periodā ES līdzekļu pārvaldītāji, pirmkārt, koncentrējās uz pieejamās naudas iztērēšanu, otrkārt, uz atbilstību noteikumiem un tikai tad un arī tikai salīdzinoši ierobežotā mērā uz **rezultātu sasniegšanu**.

Šāda pieeja norāda uz kādu ES budžeta pārvaldībai ļoti raksturīgu iezīmi. Amatpersonas dalībvalstu un ES līmenī ir izjutušas ievērojamu spiedienu līdzekļus iztērēt, citādi var zaudēt finansējumu, taču ir trūcis pienācīgu stimulu ar atvēlētajiem līdzekļiem sasniegt rezultātus.

Nākamajā plānošanas periodā tas ir jāmaina. Gada pārskatā ir minēti daudzi piemēri no Palātas 2013. gadā pieņemtajiem 19 īpašajiem ziņojumiem, un tie parāda, kā koncentrēšanās uz koprezultātiem var uzlabot darbības rezultātus.

Komisija ir apliecinājusi vēlēšanos pārlīkt akcentu no tērēšanas kultūras uz darbības rezultātu kultūru. Lai šī pāreja būtu sekmīga, ir vajadzīgi trīs elementi.

- Pirmkārt, ir jābūt patiesai apņēmībai gan ES, gan dalībvalstu līmenī sasniegt labākos iespējamus rezultātus ar ierobežotiem ES finanšu resursiem.
- Otrkārt, ir jāizvirza pienācīgi mērķi rezultātiem, kas jāsasniedz, kā arī jāiegūst ticama informācija par virzību uz šo mērķu sasniegšanu.
- Un, treškārt, kas arī ir pats svarīgākais, ir vajadzīgi stimuli, lai atlīdzinātu labus darbības rezultātus un noteiktu sankcijas, ja darbības rezultāti ir slikti.

Tajā pašā laikā ar ES naudu sasniegtie koprezultāti varētu būt redzamāki, un tiem tādiem ir jābūt. Saistībā ar to Palāta iesaka Komisijai, lai tā savā gada novērtējuma ziņojumā plašāk atspoguļo to, kāda pievienotā vērtība Eiropai tiek radīta ar ES budžetu, un to, kāds ir tās ieguldījums virzībā uz stratēģijas *Eiropa 2020* mērķu sasniegšanu. Mēs gribētu arī uzsvērt, ka Komisijas spēja to nodrošināt būs ļoti lielā mērā atkarīga no tā, cik kvalitatīva būs valstu līmenī pieejamā informācija.

Godātais priekšsēdētāj, godātie ministri!

Saistībā ar labāku ES finanšu pārvaldību runa nav par to, kam dot priekšroku – naudas tērēšanai, noteikumu ievērošanai vai rezultātu gūšanai. Ir jāapzinās, ka visi trīs aspekti ir vienlīdz svarīgi.

Mēs zinām, ka tas nav vienkārši. Savā vispārējā stāvokļa apskatā par ES finanšu pārvaldību mēs aplūkojam ar to saistītos riskus. Taču šis uzdevums būtu vieglāks, ja ES budžets būtu vieglāk pārvaldāms, ar mazāku izdevumu prioritāšu skaitu, ar skaidrāk formulētiem mērķiem un vienkāršākām izdevumu procedūrām. Tās ir galvenās atziņas, kuras gūtas par 2007.–2013. gada budžeta periodu. Es ceru, ka mūsu darbs liecina, ka Palāta ir apņēmības pilna palīdzēt Padomei, pārējām ES iestādēm un dalībvalstu iestādēm uzlabot ES finanšu pārvaldību un pārskatatbildību pašreizējā budžeta periodā.

Paldies par uzmanību!